ОЪ

ОЪКЪ (*-ур*/*-ух*) бојундуруг—ярмо.

ОЪЛИ (*-ух*//*-й-ох*) көсөв, көсөј—головня, головешка, обгорелое полено.

ОЪМА (*В*) *бот.* чијәләк—земляника, клубника.

ОЪНЕЪ 1) ағлама—плач; 2) ағлашма—плач; совместное оплакивание покойника, общий плач.

ОЪНЕЪК1А, ОЪНЕЪК1А-ОЪНЕЪК1А ағлаја-ағлаја, көзүнүн јашыны төкә-төкә—плача, проливая слезы.

ОЪНЕЪДЕСУН ағлатмаг—заставить плакать.

ОЪНЕЪК1АЛ (*-ух*//*-ор-ох*) ағлаған—плаксивый, плакса. □ *Оъпеък1ала аьйел* ағлаған ушаг—плаксивый ребенок.

ОЪНЕЪПСУН ағламаг—плакать, рыдать.

ОЪП сулу хөрәкләрә әлавә едилән мәја (*унла јумуртанын вә јахуд унла гатығын гарышығы*)—приправа для жидкой пищи.

ОЪПТ1АЙ (*В*) лобја шорбасы—суп с фасолью.

ОЪХАЪЛ ов—охота.

ОЪХАЪЛБАЛ(О) овчу—охотник.

ОЪХАЪЛБЕСУН овламаг, ов етмәк—охотиться.

ОЪХЕЪИЛ гатыг—простокваша, кефир, мацони.

П

ПАИЗ пајыз—осень.

ПАИН селләмә, суја басдырма—затопление, разлив.

ПАИНБАКСУН селләнмәк, суја басылма(г)—быть наводненным, затопленным.

ПАИНБЕСУН селләмә, суја басдырма—затопить, наводнить.

ПАЙ (*Н*) пај, һиссә—доля, паек, часть.

ПАЙБАКСУН (*Н*) пајланмаг—быть розданным.

ПАЙБЕСУН (*Н*) пајламаг, бөлүшдүрмәк—раздавать, разделить.

ПАЙВАДУК1 (*В*) ипәкдән тикилән патава—портянка шелковая.

ПАЙПАЙБЕСУН (*Н*) *см.* **Пайбесун**.

ПАКЪЛА лобја, пахла—фасоль.

ПАКЪЛАЛА пахлалы, лобјалы—фасолевый, бобовый.

ПАКЪУЛИН лобја(лы)—фасолевый.

ПАКЪУЛИНХУП1 лобјалы аш—плов с фасолью.

ПАКЪУЛИНХАШ1ОЙ лобја шорбасы—фасолевый суп.

ПАЛАЗ (*-ух*//*-хо*) палаз—вид ковра без ворса, палас.

ПАЛАН (*-ух*//*-хо*) палан—вьючное седло.

ПАМБАК1 (-ух//-хо) памбыг—хлопок; вата.

ПАМПАЛУК1 (*-хо*) *зоол.* кәпәнәк—бабочка.

ПАП (*В*) топа, јығын—копна.

ПАПАКЪ (*-ух*//*-хо*) папаг—папаха, шапка, головной убор.

ПАПАКЪЛА папаглы—в папахе, с шапкой на голове.

ПАПАШ *см.* **Маъиънмац1и**.

ПАРДАГЪ, ПАРДАГЪБЕСУН *перен.* кәбәртмәк, өлдүрмәк—прикончить, придушить.

ПАРАСКИ чүмә, һәфтәнин бешинчи күнү—пятница.

ПАРДЖ, ПАРДЖБЕСУН јајмаг (*сөзү, хәбәри*)—распространять (*слух, известие*).

ПАРТАЛ палтар—одежда, одеяние.

ПАРТАЛЛУГЪ палтарлыг парча—материал на платье.

ПАРЧА парча—материя, ткань.

ПАС дағылмыш, сөкүлмүш; јыртылмыш—разрушенный; изношенный.

ПАСБЕСУН 1) дағытмаг, сөкмәк—разрушать, разоряться 2) кеј б көһ әлтмәк, јыртмаг—износить.

ПАСДЕСУН 1) сәрмәк, дөшәмәк, салмаг—разостлать, стелить; 2) сәрмәк, асмаг (*палтар*)—развешивать (*белье*).

ПАТАВА (*В*) *см.* **П1ат1п1ал**.

ПАХЫР пахыр—окись (*меди*).

ПАЧ1Ч1АГЪ (*-ух*//*-хо*) падшаһ—царь, государь, монарх.

ПАЧ1Ч1АГЪЛУГЪ падшаһлыг—царство.

ПАЧ1Ч1АГЪЛУГЪБЕСУН падшаһлыг етмәк—царствовать, царствование.

ПАШНА (*-ух*//*-ох*) бораны, габаг—тыква.

ПАЪКЪ (*В*) (*-ух*) бағ, парк—сад, парк.

ПАЪКЪЕЪСУН пөртүлмә—выпаривание,

ПАЪКЪСАКСУН (*В*) бағ салмаг—разводить (*разбить*) сад, парк,

ПАЪКЪТИЪК1ОК1ОЦ1 бишмиш тојуг, суда гајнадылмыш тојуг—вареная курица.

ПАЪП кәпәк (*чәлтик, ун, тахта*)—отруби, шелуха, опилки (*риса, муки, доски*).

ПАЬПАЬЛАЬК1 (*В*) *см.* **Пампалук1**.

ПАЬРАЬКАЬЛ барама гурду—шелковичный червь.

ПАЬЛАНК (*-ух*//*-хо*) *зоол.* пәләнк—тигр.

ПАЬРДАЬ (*-ух*/*-ох*) пәрдә—занавес, занавеска.

ПАЬРИНДЖ (*В*) (*-ух*) пәринч, гарабуғда, палба—пшеница черная.

ПАЬРСАЬНК (*-ух*//*-хо*) пәрсәнк—довесок, вес тары.

ПАЬРТ пәрт, дилхор, кефи позулмуш—смущенный, расстроенный.

ПАЬРТБАКСУН пәрт олмаг—быть смущенным, расстроенным.

ПАЬРТБЕСУН пәрт еләмәк, дилхор етмәк—смущать, расстраивать, досаждать.

ПАЬРТЛУГЪ пәртлик, дилхорлуг—смущенность, расстроенность.

ПАЬГЬРИЗ пәһриз—диета.

ПАЬГЬРИЗБЕСУН пәһриз етмәк—соблюдать диету, сидеть на диете.

ПЕЙИН пејин—навоз.

ПЕЙЛУВАН пәһләван—силач, борец, богатырь.

ПЕЙЛУВАНЛУГЪ пәһләванлыг—ремесло борца.

ПЕЙСАЬР мүәјјән саһә, јер, һиссә—определенный участок. *Ме пейсаьр** буралар, бу јерләр (*саһәләр*)—эти места, этот участок.

ПЕЛТ1АК1 (*В*) *см.* **Гъу**.

ПЕНЕЦ1 (*-ух*//*-хо*) хыш—рало, соха.

ПЕРВАР (*Н*) (*-хо*) әтраф, әтрафдакы саһә—стороны, окрестности.

ПЕСУН демәк, сөјләмәк—говорить, рассказать.

ПЕШК1АЬШ пешкәш, һәдијјә—подарок, дар.

ПЕШК1АЬШБЕСУН бағышламаг, пешкәш етмәк, һәдијјә вермәк—делать подарок,

ПЕШТ1УВАН дамын тири—подпорка деревянная, контрфорс, подпорка дома.

ПЕЪШ1АЙ пешә, сәнәт—ремесло, профессия, занятие.

ПЕЪШ1АКАР пешәкар, сәнәткар—специалист, профессионал.

ПЕЪШ1МАН пешман—кающийся, раскаивающийся.

ПЕЪШ1МАНБАКСУН пешман олмаг—каяться, раскаиваться.

ПЕЪШ1МАНЛУГЪ пешманлыг—раскаяние.

ПЕЪШ1МАНЧИЛУГЪ пешманчылыг—раскаяние, сожаление.

ПИ дејилмиш, сөјләнилмиш—сказанное, рассказанное. *Пи аьйит* дејилмиш сөз—сказанное слово.

ПИЛАЬКАЬН *см.* **К1ацк1ал.**

ПИН көз(үн)—глазной. □ *Пинкъач* көз ағрысы—глазная боль.

ПИНТИ *см.* **Ч1емен.**

ПИНХАШ көз бәбәји—зеница ока, зрачок.

ПИС пис, јахшы олмајан—нехороший.

ПИСБАКСУН писләшмәк—ухудшаться, портиться.

ПИСБЕСУН писләшдирмәк, писләтмәк—ухудшить, портить.

ПИСЛАЙШСУН писләмәк—осуждать, хулить.

ПИСЛУГЪ пислик, јаманлыг—зло; зловредность.

ПИС-ШАВАТ1 јаман-јахшы, чәтинликлә, бир тәһәр—кое-как, с трудом, как-нибудь.

ПИШИ (*В*) сидик—моча.

ПИШИК1 (*-ух*//*-хо*) *зоол.* пишик—кошка, кот.

ПИШ-ПИШ! *межд.* пиш-пиш (*пишији чағыраркән*)—кис-кис (*так подзывают кошку*).

ПИШТ1! *межд.* пишт! (*пишијә*)—брысь! (*так отгоняют кошку*).

ПОДРАТ кирајә, кредит, подрат—арендный, кредит, подряд.

ПОП (*-ур-ух*) түк, сач; гыл—волосы; щетина.

ПОПЛА түклү—волосатый, волосастый.

ПОПНУТ1 түксүз—безволосый, лысый.

ПОР киф—плесень. □ **Пор ч1епсун** кифләмәк, киф бағламаг—заплеснеть, покрываться плесенью.

ПОРРА паслы, кифли—заржавелый, покрытый плесенью.

ПОРСУКЪ (*Н*), ПОРЦ1УК1 (*В*) (*-хо*//*-ух*) *зоол.* порсуг—барсук.

ПОРТ дөзүм—терпение, выдержка.

ПОРТБАЛ(О) дөзүмлү, сәбирли—терпеливый; выносливый.

ПОРТБЕСУН дөзмәк, таб кәтирмәк—терпеть, выносить.

ПОРЦ1УК1 (*В*) *см.* **Порсукъ.**

ПОРЧ1ЕП1СУН пасланмаг, кифләнмәк—ржаветь, заплесневеть.

ПОС (*-ур-ух*) зибил, сүпүрүнтү, зир-зибил—мусор, сор.

ПОСБЕСУН зибилләмәк, чиркләндирмәк—сорить.

ПОСЕНБАКСУН зибилләнмәк, чиркләнмәк—засориться.

ПОСЛУГЪ зибиллик—мусорная свалка.

ПОСПЕСУН дашмаг, дашыб төкүлмәк—разливаться, переливаться.

ПОСПОСК1АЛ (*-ух*//*-хо*) *бот.* хумхума—перчий, вид дикого растения.

ПОТА (*-ух*//*-ох*) донуз баласы, донуз потасы—поросенок.

ПОШТ1 почт—почта.

ПОЪП (*В*) гурудулмуш кешнишдән, шүјүддән вә чәфәридән дөјүлүб дүзәлдилән овунту—порошок из высушенных кинзы, укропа и петрушки.

ПОЬГЬРАЬН (*Н*) (*-хо*) пөһрә, зоғ—поросль.

ПОЬГЬРАЬНЛУГЪ (*Н*) галын хырда мешәлик, коллуг, пөһрәлик—заросль; роща.

ПУЛ (*-м-ух*) 1) көз—глаз, око. □ **Пул хъайпсун** 1) көз ачмаг—открывать глаза; 2) өзүнә кәлмәк, јахшы јашамаг—прийти в себя, жить лучше. **Пул къеч1псун** көз гырпмаг; көз јуммаг—моргать глазами; закрывать глаза. **Пийин беъш1**

көз габағында—на глазах. **Пул лахсун**—көз гојмаг, изләмәк, нәзәрәт етмәк—проследить, наблюдать. **Пул тарастIун** көз кәздирмәк, јохламаг (*көзлә*)—окинуть взором, пробежать глазами. **Пийин бош песун** көзүнүн ичинә демәк—говорить в глаза. ◇ **БипI пијин беъгъсун** дөрд көзлә бахмаг (*диггәтлә бахмаг*)—глядеть во все глаза (*внимательно смотреть*). **Пийехун бистIун** көздән дүшмәк, е'тибарыны итирмәк—пасть в глазах, потерять доверие у кого-то. **Пийин беъшI ечтIун** көз габағына кәтирмәк, тәсәввүр етмәк—представлять себе. **Пул тади хаш нутастIун** көз вериб ишыг вермәмәк, инчитмәк, зүлм етмәк—не давать кому-н. покоя, обижать, мучить. **Пийел акIесун** көзә көрүнмәк, өзүнү кестәрмәк—стараться, казаться хорошим. **Пийел лапIлупIесун** (*Н*) көзә саташмаг, кезә көрүнмәк—промелькнуть перед глазами. **Пул йакъа мандесун** көзү јолда галмаг, кимсә көзләмәк—томиться в ожидании, ждать кого-то. **Пул маъйиъпбаксун** көзү гаралмаг, көзү гаранлыг кәтирмәк—темнеть в глазах. *Пул хаш(къан)* көзүн ајдын (*олсун*)—поздравляю (*тебя*). *Пийехункъан гьари* (*Н*) көзүндән кәлсин—чтобы ты ослеп. **Пийин хаш** 1) көз бәбәји, көзүнүн ишығы—зрачок (*букв. свет очей*); 2) севимли, әзиз, гәлбә јахын адам—любимый, дорогой человек; 2) булағын көзү—исток родника; 3) дешик—отверстие, дыра; 4) көз (*тәрәзинин. буфетин вә с.*)—чашка; отделение, выдвижной ящик (*весов, буфета и проч.*).

ПУЛДЕШИ ачкөз, тамаһкар—алчный, жадный.

ПУЛДЕШИЛУГЪЕН ачкөзлүклә, тамаһкарлыгла—алчно, жадно.

ПУЛДЕШИЛУГЪ ачкөзлүк, тамаһкарлыг—алчность, жадность.

ПУЛКЪИЧIКIАМУН бир көз гырпымында, бир анда—в мгновение ока, очень быстро.

ПУЛХАШЛУГЪ көзајдынлығы, тәбрик—поздравление, приветствие. □ **Пулхашлугъ тастIун** көз ајдынлығы вермәк—поздравить.

ПУМПУЛ (*-ух-хо*) *бот.* балба, әмәкөмәчи—мальва, просвирняк.

ПУП *см.* **Пупнаход.**

ПУПЛУГЪ фыстыглыг, фыстыг мешәлији—буковая роща, буковый лес.

ПУПНАХОД (*-ур-ух*) *бот.* фыстыг, фыстыг ағачы—бук (*дерево*).

ПУР учма(г)—лететь; развалиться; испаряться.

ПУРДЕСУН 1) учуртмаг, һаваја бурахмаг—выпустить на волю (*птицу*), пускать в воздух (*что.-л.*); 2) тәбәххүр етдирмәк, бухарландырмаг—испарять, выпаривать; 3) учур(т)маг, учурдуб төкмәк—разрушать, разваливать.

ПУРЕСУН учурдулмаг, дағыдылмаг—быть разрушенным, разваленным; разрушаться, разваливаться.

ПУРИКI (*В*) (*-ур*) 1) габар, габарчыг, сулуг—волдырь 2) ур, боғаз уру—зоб.

ПУРКIАЛО учан—летающий.

ПУРПЕСУН[1] төкүлмәк, учулуб төкүлмәк—валиться, свалиться, обрушиться.

ПУРПЕСУН[2] 1) учмаг (*һаваја*)—летать, парить; 2) тәбәххүр етмәк, бухарланмаг—улетучиваться.

ПУРПИ[1] учмуш—улетевший.

ПУРПИ[2] учуг, учулуб төкүлмүш—развалившийся.

ПУТ (*-ур-ух*) пуд—пуд.

ПУЧИКI 1) сидик кисәси—мочевой пузырь; 2) сулуг, габар—волдырь, пузырь.

ПУШIА (*-ух /-хо*) *бот.* һејва—айва. □ **ИъжIенин пушIа** гыш һејвасы (*һејванын нөвләриндән бири*)—зимняя айва (*один из сортов*). **АьпIаьйин пушIа** әппәк һејвасы (*һејванын нөвләриндән бири*)—один из сортов айвы (*более мягкий сорт, чем зимний*). **НеъшIум пушIа** сары һејва—желтая айва.

ПУШIАЛУГЪ һејвалыг, һејва бағы—айвовый сад.

ПУШIИН һејва(нын)—айвовый. □ **ПушIин муьраьббаь** һејва мурәббәси—айвовое варенье.

ПУШКIУРИ чүрүк—гнилой. *ПушкIури ушI* чүрүк одун—гнилые дрова.

ПУШIНАХОД (*-ур-ух*) *бот.* һејва ағачы—айвовое дерево.

ПУШНИК/ПУЬШНИКI (*-ух-ур*) *бот.* јарпыз, нанә—мята.

ПУЪП (*В*) хырда шабалыд—мелкие каштаны.

ПУЪШПУЪШ (*В*) ичалат—потроха, внутренности, требуха.

ПУЬНГИ *уст. мн. нет.* 2,8 кг (*7 кирвәнкә*) ағырлығында чәки ваһиди—мера веса, равная 2,8 килограмма (*7 фунтов*).

ПУЬРУЬЗ (*-ух-хо*) фирузә—бирюза.

ПУЬРУЬК (*Н*) *см.* **БурукI**

ПУЬШНИКI (*Н*) *см.* **пушникI.**

ПI

ПIАКЪЕСТIЕСУН (*Н*) *см.* **БакъестIесун.**

ПIАКЪСУН (*Н*) *см.* **Бакъсун.**

ПIАНКIУРУТI (*Н*) кеј, өлкүн, зәиф—чахлый, хилый.

ПIАПIЕСБЕСУН (*Н*) *см.* **БапIесбесун.**

ПIАПIИ (*Н*) *см.* **БапIи.**

ПIАПIСУН[1] (*Н*) *см.* **БапIсун[1].**